

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА

Орган Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

Ціна 20 гр.

Адреса редакції й адміністрації:
ЛУЦЬК на Волині, Алеї Б. Хороброго, 18.

Передплата: в краю: на 1 місяць 1 зол., на чвертьріччя 3 зол., на пів року 5 зол. 50 гр., рік 10 зол.; за границею: на рік 2 америк. долари або їх вартість в вишій валюті. Рукописів не звертається. — Оголошення після умови Непідписаних дописів не приймається.

Завдання преси

Наша українська преса на північно-західних землях є дуже молоденька, — народилася вона по революції, а значить — має всього біля десяти років. Що ж до редакторів, то більша їх частина ледве вийшла з пелюшок, маючи років по два — по три.

Діти, як відомо, дуже люблять брудити. Отже, не дивно, що і молоденькі редактори, яких є найбільше по так званій лівій пресі, розвели стільки бруді. Сторінки їхніх газет більш нагадують брудні пелюшки, ніж сторінки часописів. Вони не знають інших способів боротьби з противником, як тільки шпурнути грязею, облили помиями, вилаялись чи кинути якийсь наклеп. Нехай, мовляв, виправдуються. Може що і прилипне!

Все це свідчить про надзвичайно низький рівень культури цих наших земляків, які хотіли б відгравати роль провідників народу. Маючи в своїх руках папір і друкарську фарбу, вони прищеплюють нашим народнім масам гидкі звички, вульгаризують їх, вбивають вроджений українцеві естетичний смак і ввічливість, які є решткою нашої колишньої високої культури.

Не краще стоїть справа і з читачами на наших північно-західних землях після революційного народження. Проїшовши школу розхристаної солдачини часів Керенського та большевицької азятчини з часів нашої боротьби, вони шукають у часописах „крепких словечек“, що їм охоче постачає селярська та до неї подібна ліва преса. Натурально, національна преса, яка має своїм завданням зберегти здобутки нашої культури, не може ні наслідувати їх, ні конкурувати з ними. Тому то наші національні часописи — в і ці огидні наклепи, доноси, брехню обходять мовчанкою, бо культурна людина не може відповідати тими ж засобами на вуличну лайку якихось капосних хлопчат.

Але дивна річ, що і так звані інтелігенти з національного табору не завжди правильно розуміють обов'язки і завдання преси. Одні думають, що часопис повинен лише все хвалити другі відмовляють йому права критики в справах громадського життя, хоч би ця критика була ведена в найкультурнішій формі, інші ж вважають свої громадські становища нетикальними і т. д.

На ролі німих спостерігачів чи „солодкоспівиць“ національна преса згодиться не може.

Національна преса є совістю, а принаймі мусить бути совістю свого національно-настроєного громадянства. Наша преса мусить бути народньою трибуною, а в деяких випадках і народнім трибуналом. В даному випадку вона відрізняється від ворожої преси тим, що нею керує бажання не знищити чи оганьбити свою національну сімю, а врятувати її від ганьби чи занепаду. Критика ж позитивних діячів не є ворожим виступом, а братськими вказівками чи порадою.

В той час, коли ворог пише жовчею і брудом, свій націоналіст-демократ, кровю зболілого серця і слізьми, коли ворог має на увазі —

нашу шкоду, свій журналіст — користь, честь і славу нашого нагоду. І це треба вміти відріжнити.

„Укр. Громада“ з перших своїх кроків, після її відновлення, стрінулася з домаганнями з боку деяких національних діячів, нікого „не чіпати“, але звичайно, не може взяти їх під увагу.

Шануючи друковане слово, з огидою відкидаючи брудні засоби, що їх вживають наші противники зліва, високо ставлячи особисту честь людини і толерантно відносячись до чужого „вірую“, ми однак вважаємо своїм священним обов'язком піддавати річевій критиці всі явища нашого національно-громадського життя.

Ми переконанні, що після цього вяснення наше громадянство належним способом буде ставитись до пресової критики, знаючи, що вона має своїм джерелом не вороже почуття чи намір зробити комусь прикрість, а допомогти правильному розвитку нашого національно-громадського й політичного життя.

Славянську країну Болгарію вівадали страшні стихійні нещастя: землетрус, оркани й т. ин. Страти великі, багато сліз і горя. Та не те буває в дні щастя й спокою. На малюнків бачимо стародавній болгарський танок „кола“, в якому беруть участь не тільки молоді, але й старші люди.

Пляновані большевицькі замах на українців.

Газети доносять, що між паперами, які забрано при арешті Б. мадярського комуністичного диктатора Бела Куна, знайдено документи, які вказують, що комуністи плянували замах на видніших осіб з української еміграції. Видко українська справа добре в'їлася

більшовикам у печінки, коли вони навіть на еміграції хочуть мордувати українців.

Польська преса з цього приводу каже, що большевики своїми замаховими плянами самі зроджують Коверд і Войцеховських.

1-ий травень в Польщі.

1-ий травень, оголошений робітничим святом, рік-річно в Польщі поливається кров'ю робітників і то з робітничих рук. І цього року жертвою 1-го травня було в самій Варшаві 4-ох убитих і біля 400 побитих і ранених. Як кожного року так і тепер побилися комуністи і

П. П. С. Арештовано було 500 чоловік, з чого понад 20 осталося в арешті й досі.

Неспокійний 1-ий травень був і у всіх інших більших робітничих центрах в Польщі. Всюди приходило до сутічок П. П. С. з комуністами.

Загроза кооперації

Наша кооперація на північно-західних землях дуже молода а особливо — кредитова. Але, як свідчать річні справоздання наших українських банків, вона швидко розвивається. Зростає число членів, а разом з тим і грошові обороти.

Натурально, операції наших банків не можна й порівнювати з операціями банків польських, які користуються значними кредитами. В нас вони невеликі, але виявляють зріст і живучість, а це головне.

На перешкоді до ширших операцій стоїть брак кредитів. Хоча українське населення бере участь у державних податках нарівні з іншими національностями, однак одержання кредитів у напр. Рільному Банку ставиться в залежність не від білянсу, а від... опінії адміністрації — староства, воевідства, а навіть і від Варшави. А ця опінія знову залежить від... політики.

Під цей момент уділення кредитів якраз ставиться в залежність від згоди на певну політику... З другого боку висовуються непі-

сані проєкти про „об'єднання“ української кооперації з польською. Ходять також чутки, що як українська кооперація не буде святкувати свята кооперації разом з польською, то не матиме можливості святкувати своє свято й т. д.

Це чутки, розмови й т. д. Але все це робить де-який моральний натиск на українську кооперацію.

В такі моменти повинно бути взяте тверде й ясне рішення.

Втягування нашої кооперації в якусь-там політику повинно бути рішуче відкинуте.

На жадні об'єднання ми піти не можемо й не підемо.

Коли нам відмовляють у кредитах, ми повинні спрямувати свою енергію на втягнення в кооперацію ширших мас. Сила всякої кооперації в цих масах, а не в чужих кредитах. Кооперація наша мусить широко й глибоко врости в народ і лише тоді вона буде сильною й живучою. Лише в труднощах вона викується й загартується.

Хитань і роздумувань тут бути не може.

Є лише один напрям — власними шляхами й силами, хоч би вони були й найменші.

Ж. Б.

Замах на совітського торг. представника в Варшаві.

4 ц. травня в Варшаві російський емігрант Войцеховський дав два революверові стріли до совітського торг. представника Лізарова, який у товаристві ще двох урядовців сов. посольства переїзжав авто вулицями міста. Кулі пройшли мимо і тільки побите шкло авто порашило легко Лізарова і ур. Д'яконова. Замаховець втік і сховався в „Руському Домі“, де його й арештовано.

Войцеховський має 23 роки і є сином б. рос. урядовця, якого розстріляла чека. Розстріл загрозив і йому та його матері, але вони втікли. Войцеховський у 1921 р. приїхав нелегально до Польщі. На слідстві зізнав, що виконав замах в знак протесту проти большевицького ладу в Росії.

В зв'язку з замахом поліція перевела ряд ревізій в рос. організаціях і в окремих осіб і арештувала до 20 осіб рос. емігрантів.

Сов. представник в Варшаві Богомолов вислав до польського уряду ноту, в якій досмається впадаті замаховця Москві. Однак по праву Войцеховського буде судити таки польський суд.

Українська мова — як мова словянства

Чеський учений д-р Франтішек Штам доказує, що українська мова найбільше надається на те, щоб стати мовою міжсловянського порозуміння. Жадна мова, — каже він, — не є остільки зрозуміла для всіх словян, як мова українська.

А ще чимало є наших людей, які соромляться своєї рідної мови, вважаючи її за мову мучи.

Луцькі новинки

Музикально-Драматична Секція при Луцькій „Просвіті“.

Нова Рада на засіданні 5. цього травня виробила план діяльності.

Приїзд сен. Горбачевського. 2-3 травня гостив у Луцьку голова сенатського Клубу сенатор Горбачевський.

Про Коцюбинського. В неділю, 6. ц. травня, в салі т-ва „Просвіта“ відбувся відчит директора Луцької Укр. Гімназії п. Шкляра.

„Бунт Ляльок“. 6. ц. травня, ввечері, в салі „Просвіти“ відбулася дитяча вистава трьох-актівки К. Лукашевича „Бунт Ляльок“.

Курси для урядовців самоврядувань. 7. ц. травня в Луцьку розпочалися курси для урядовців міських і сільських самоврядувань.

Хмельярська школа. Цими днями в Луцьку, в будинкові Волинськ-рільнич. т-ва відкрито польську хмельярську школу.

Інспекторат Ревіз. Союзу Укр. Кооператив в Луцьку вживає заходів до урядження кооперативних курсів в Сарнах на осінь.

Українське технічне Т-во в Луцьку. Заходами українців-інженерів має заснуватись в Луцьку філія „Українського Товариства Технічного“ у Львові.

Заступників повітових і агентів на окремі повіти Волині пошукує репрезентація світової слави вирівок (сепараторів) до молока

„Lacta і Milka“

DOM ROLNICZO - HANDLOWY „SNOP“ w. W. RYTWIŃSKI. KOWEL, ul. ŁUCKA, № 46.

ційної комісії обрано п. інж. П. Пилипчука і інж. Омеляна Кищера.

Дорожняча в Луцьку набирає загрозуючих розмірів.

Рільничо-промислова вистава. 1-4 вересня має бути улаштована в Луцьку рільничо-промислова вистава Волині.

Боротьба з хрущами. Дирекція держ. лісів видає відозву до населення про боротьбу з хрущами.

Загадка ч. 1.

Заповнити клітинки від лівої руки до правої, словами так, щоб у кожній клітинці було по одній літері.

Зміст слів такий: I ряд — краса мушкетера. II ряд — жіноче ім'я.

Веселий кутик.

Сказав точно. — Старшина до новобранця: Де ти родився?

Поштова скринька.

— Пан-отець Н. Вдович Спасів. 10 зол. одержали. Дякуємо, Заплачено до 3.VIII.

З попереднім числом ми припинили висилку часопису частині передплатників, що не вирівняли задебетів.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Кожна хазяйка повинна знати, що тільки „НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ Луцьк. вул. Ягайлонська ч. 48 і Берка Йосилевича ч. 11 найстарша наша кооператива продає в найкращій якості ТОВАРИ СПОЖИВЧІ і КОЛЬОНІЯЛЬНІ як рівнож НАСІННЯ ГОРОДОВИНИ ТА КВІТІВ

познанська коса. ковальської роботи, перевищує своєю якістю всі інші фабрикаті. ФАБРИЧНИЙ СКЛАД РУЧНО-КОВАНИХ КОС ФР. АДАМЧАК-Познань, Вали Королеви Ядвіги, 11.

Новина! Нова кухарська книжка! Тисяча приписів з Ілюстраціями. „Нова кухня вітамінова“ — після найновіших вимог гігієни і здоров'я згадила Осипа Захлянська.

МАШИНИ до виробу цементових дахівок різних системів, форм на керничні бетони, хрести, громозводи і всілякі виробни слюсарські виготовлює Михайло Стефанівський львів вул. Кордецького ч. 45 або Варстатова ч. 10